

ЕДИН КРАТЪК ОПИТ ЗА ТРАНСФОРМАЦИЯ ВЪВ ВРЕМЕ НА ЗАТИШИЕ

Евдокия Борисова

A BRIEF ATTEMPT AT TRANSFORMATION IN TIMES OF SILENCE

Evdokiya Borisova¹, Shumen University, Bulgaria

DOI: <https://doi.org/10.46687/JYKU2683>

Боев, Х. *Различната Добруджа в литературата между войните*. Шумен: УИ “Епископ Константин Преславски”, 2020.

Библейската притча за Вавилонската кула е прекрасен пример за внезапен комуникационен срив в сложната среда на добре функционираща множественост. Внезапното фрагментиране (начупване) на комуникационните канали, осигурявани от прилагането и разбирането на общия език води до съответното фрагментиране на човешката общност: „И пръсна ги Господ по цялата земя и те спряха...“ (Бит 11:8)

Асоциативното разбиране на Балканите като малък езиков Вавилон (след Неговата намеса) не иде само от изкушаващата фонетична близост на морфемите „Бал“ и Ва(в)л“. На това ограничено географско пространство съществуват в ограничено съседство езици от четири езикови семейства (романски, тюркски, гръцки и славянски). Човешките същества, говорещи тези езици са близки в пространствен аспект и далечни (пръснати) в познаването на съседа.

Книгата на Христо Боев „Различната Добруджа в литературата между войните“ е вълнуващо преживяване – респектиращ опит за отговор на въпроса, поставен в началото на тези редове. Сигурно изглежда нелогично в коментар на научен текст да присъства епитета „вълнуващ“, но смятам, че хуманитаристиката по принцип и филологията в частност

¹ Dr. Evdokia Borissova is a professor at the Department of Journalism at Konstantin Preslavsky University of Shumen. Her research interests are in the fields of genreology, journalism, poetry, comparative literary studies and Balkan literature, history of art, history of Bulgarian literature, modern Bulgarian literature, creative writing. Email: evdokiya.borisova@abv.bg

не бива да забравят, че научното изследване винаги би трябвало да бъде увличащо търсене в смисъла от мотото на „Изгубения свят“ на Артър Конан Дойл.

Защо българите и румънците са толкова близки и толкова далечни? Защо и кога от общите исторически, културни, религиозни и пр. корени израства дървото на забравата и непознаването? Въпросите стават особено важни в момент, в който двете нации са отскоро част от една геополитическа общност – странна алузия за не толкова далечното минало, когато Османската империя ги „прави“ близки и предопределя съдбовни общи съществувания в много аспекти.

Подобно съдбовно съществуване – в пространствен и духовен аспект е Добруджа. Територия, земя, чернозем, граница между морето от жито и неопределеното в гостоприемството си и цвета си море. Как тази зона на едновременно „свое – чуждо“ е видяна, преживяна и разказана в литературния процес на двата народа. Книгата на Христо Боев дава отговор на този така важен въпрос. Отличното познаване на румънския език и литература, както и мисионерската преводаческа дейност на автора правят възможно появата на подобно изследване. Работата му върху произведенията на Чела Серги, Антон Холбан, Михаил Себастиан, Еманоил Букуца, Джордже Топърчяну и Реджина Мария, както и написаното за Добруджа от видния румънски историк Лучан Бойа предопределя изключително сериозно аналитично поле. Изследването на Христо Боев реабилитира позабравените усилия на литературната компаративистика, като доказва, че в съчетание с модерните теоретични концепции в литературознанието тя (компаративистиката) може отново да дава отговори на важни и останали без отговори въпроси.

От другата страна в процеса на сравнимост е литературата на Йордан Йовков – писателят, за който Христо Боев казва, че „винаги е заемал много специално пространство“ в собствената му филологическа идентичност. Точно това дава и отговор на въпроса как е възможно да се получи толкова аргументиран в същността си резултат от едно научно изследване. То идва от съчетанието на една чужда първоначално култура (литература) – усвоена и преживяна като вече своя (Христо Боев е възпитаник на Университета „Овидиус“ в Констанца) и една своя първоначално култура (литература), която вече можеш да „видиш“ след собствената си едукативна отстраненост и спокойна дистанцираност.

Когато стана дума за теоретични концепции, трябва да допълня, че полиезиковата компетентност на автора му позволява да оперира не само с респектиращ брой чуждоезикови литературни източници. Отличното познаване на утвърдени и модерни литературоведски изследвания (повечето от които непреведени на български) и прилагането им в процеса на наблюдение и анализ водят до убедителен резултат.

Не на последно място книгата на Христо Боев съдържа важен позитивистичен план. Литературната и историческата фактология, показателните в същността си биографии и фактически обстоятелства около съдбите на писатели и техните произведения не само носят познание. В съчетанието на факт, теоретичен концепт и емоционална изследователска ангажираност се стига да вълнуващия резултат от новото знание – знанието за другия (румънец или българин), който вече не би трябвало да бъде чужд, а просто различен, но близък.

Точно в това е хуманитарният патос на този текст, в който се чете и авторовата представа за бъдещия резултат: „Надявам се книгата да спомогне за нови проучвания на литературна Добруджа, както и за сближаването на читателите ѝ от двете страни на границата, които ще отгърнат една книга, не две.“

Едва ли някога съм била по-сигурна в положителната си убеденост в необходимостта от срещата с една книга. „Различната Добруджа в литературата между войните“ на Христо Боев е навременна, компетентна, необходима.

References:

Боев, Н. (2020). *Razlichnata Dobrudzha v literaturata mezhdu voynite*. Shumen: Konstantin Preslavsky University Press. [Боев, Х. *Различната Добруджа в литературата между войните*. Шумен: Университетско издателство Епископ Константин Преславски, 2020.]